

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 219.951 van 26 juni 2012
in de zaak A. 185.091/XII-5207**

In zake: Eric VAN HOOYDONK
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Peter Flamey
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Jan van Rijswijcklaan 16
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de UNIVERSITEIT ANTWERPEN

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 10 september 2007, strekt tot de nietigverklaring van:

“- Ten eerste: de beslissing van de Raad van Bestuur van [de Universiteit Antwerpen] van 26 juni 2007 waarbij [Eric Van Hooydonk] werd aangesteld als deeltijds hoofddocent (10%) met een opdracht van onderwijs, onderzoek en dienstverlening in het vakgebied Zee- en transportrecht bij de Faculteit Rechten, met ingang van 1 oktober 2007 [...], doch uitsluitend wat betreft de erin vervatte toekenning van de graad van hoofddocent en de impliciete weigering om voor het geheel van verzoekers activiteiten de graad van hoogleraar toe te kennen;

- Ten tweede: de beslissing van de Faculteitsraad van de Faculteit TEW van [de Universiteit Antwerpen] van 2 juli 2007 waarbij de aanstelling van [Eric Van Hooydonk] als deeltijds hoofddocent (50%) met een opdracht van onderwijs, onderzoek en dienstverlening in de vakgebieden ‘Seminarie Maritieme Rechtspraktijk’, ‘Seminarie Internationaal Zee-recht’, ‘Zee- en Binnenvaartrecht’, ‘Zee- en transportrecht’ en ‘Inleiding tot het internationaal zeerecht’ werd hernieuwd met ingang van 1 oktober 2007 tot 30 september 2008 [...], doch eveneens uitsluitend wat betreft de erin vervatte toekenning van de graad van hoofddocent.”

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verzoekende partij heeft een toelichtende memorie ingediend.

Auditeur Barbara Speybrouck heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 22 mei 2012.

Staatsraad Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

Advocaten Peter Flamey en Tom Kloeck, die verschijnen voor de verzoekende partij, zijn gehoord.

Auditeur Barbara Speybrouck heeft, behalve wat de kosten betreft, een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verwerende partij heeft verzuimd om een administratief dossier neer te leggen, zodat voor de weergave van de feiten toepassing wordt gemaakt van artikel 21, derde lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State: “de door de verzoekende partij aangehaalde feiten [worden] als bewezen geacht, tenzij deze feiten kennelijk onjuist zijn”.

3.2. Verzoeker is jurist en start zijn academische carrière aan de Universiteit Antwerpen in 1990 als assistent, waarna hij in 1995 wordt aangesteld als deeltijds docent en in 2000 als deeltijds hoofddocent. Het betreft steeds in de

tijd beperkte aanstellingen. De opdrachten van verzoeker zijn verdeeld over de faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen (TEW) en de faculteit Rechten.

3.3. Aan de vooravond van de thans bestreden beslissingen is verzoeker:

- in de faculteit Rechten aangesteld als deeltijds (10%) hoofddocent, in het vakgebied “zee- en transportrecht” en
- in de faculteit TEW aangesteld als deeltijds (50%) hoofddocent, in de vakgebieden “seminarie maritieme rechtspraktijk”, “seminarie internationaal zeerecht”, “zee- en binnenvaartrecht”, “zee- en transportrecht” en “inleiding tot het internationaal zeerecht”.

3.4. Met het oog op de verlenging, na 1 oktober 2007, van deze tijdelijke aanstellingen streeft verzoeker tevens een bevordering na tot (deeltijds) hoogleraar. Hieraan wordt, zo blijkt uit de bestreden beslissingen, niet tegemoet gekomen.

3.5. Op 11 januari 2008 meldt de rector aan verzoeker dat de raad van bestuur van de Universiteit Antwerpen op 18 december 2008 heeft beslist verzoeker met ingang van 1 januari 2008 “aan te stellen tot deeltijds (60%) hoogleraar bij het departement Transport en Ruimtelijke Economie van de faculteit TEW”. Die beslissing is het resultaat van een afzonderlijke bevorderingsronde, waarbij verzoeker ook had gekandideerd.

3.6. In het auditorsverslag is ten slotte vastgesteld dat verzoeker sinds 1 oktober 2008 niet meer is aangesteld in de faculteit TEW van de Universiteit Antwerpen en sinds 1 oktober 2010 niet meer is aangesteld in de faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen. In de zaak ter griffie gekend onder nr. A.197.217/XII-6286 vordert verzoeker de nietigverklaring van meerdere beslissingen waaruit, naar zijn oordeel, de onterechte beëindiging van zijn aanstellingen aan de Universiteit Antwerpen blijkt.

IV. Nadere precisering van het voorwerp van het beroep

4. Verzoeker bestrijdt de hem toegekende aanstellingen enkel in zoverre daaruit blijkt dat hem een bevordering tot hoogleraar is geweigerd.

Het voorwerp van het beroep is bijgevolg te begrijpen als deze impliciete weigering.

V. Ontvankelijkheid van het beroep

Exceptie

5. Het auditorsverslag is beperkt tot een onderzoek van de ontvankelijkheid van het beroep. Voorgesteld wordt om ambtshalve vast te stellen dat verzoeker zonder actueel belang is, omdat hij na het indienen van zijn verzoekschrift alsnog heeft verkregen hetgeen hij met dat beroep nastreefde, te weten een bevordering tot (deeltijds) hoogleraar:

“De voornaamste betrachting van iemand die, zoals verzoeker, voor de Raad van State een rechtshandeling aanvecht waardoor hij niet wordt aangesteld in de graad van deeltijds hoogleraar waarvoor hij zich kandidaat heeft gesteld, is door de nietigverklaring ervan te verkrijgen dat hij alsnog de kans krijgt te worden aangesteld in de door hem gevraagde graad van deeltijds hoogleraar.

Het feit dat de verzoeker, naar aanleiding van de bevorderingsprocedure van 2007, door verwerende partij is bevorderd in de graad van deeltijds (60%) hoogleraar heeft tot gevolg dat het oorspronkelijk met het beroep tegen de bestreden beslissingen nagestreefde doel in feite is verwezenlijkt. Derhalve moet worden geconcludeerd dat het materieel belang, dat verzoeker had bij het indienen van het beroep tegen de bestreden beslissingen, in de loop van het geding is teloorgegaan.”

6. In zijn laatste memorie zet verzoeker omstandig in vier punten uiteen waarom hij zich niet kan vinden in de conclusies van het auditorsverslag. Deze argumenten die zijn actueel belang moeten schragen, worden hierna onderzocht.

Beoordeling

7. Artikel 19 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State bepaalt dat de beroepen tot nietigverklaring voor de afdeling bestuursrechtspraak kunnen worden gebracht door elke partij die doet blijken van een benadeling of een belang.

Dit veronderstelt dat de verzoekende partij door het bestreden besluit benadeeld is en dat dit nadeel persoonlijk, rechtstreeks, zeker en actueel is. Daarenboven is vereist dat de nietigverklaring van het bestreden besluit aan de verzoekende partij een rechtstreeks voordeel verschaft.

Het belang, waarvan een verzoeker blijk moet geven, dient te bestaan op het ogenblik van het indienen van het annulatieberoep en hij moet dat belang behouden tot aan de uitspraak. De aard van het belang kan weliswaar evolueren, maar de verzoeker moet minstens aannemelijk maken dat de vernietiging hem nog steeds een concreet voordeel oplevert. Dit voordeel moet in principe meer zijn dan de genoegdoening verbonden met het horen onwettig verklaren van de bestreden beslissingen.

8.1. In de eerste plaats betoogt verzoeker dat in hoofde van verwerende partij een rechtsplicht bestaat om hem ook voor de periode tussen 1 oktober 2007 en 1 januari 2008 aan te stellen in de graad van hoogleraar op grond van het beginsel *patere legem quam ipse fecisti* en de toepasselijke bepalingen van het ZAP-statuut.

Volgens verzoeker is verwerende partij gebonden door het vacaturebericht, dat haar “geen enkele discretionaire bevoegdheid [liet] om over te gaan tot een aanstelling in een lagere graad dan de graad die overeenstemde met het profiel van de kandidaat, *in casu* de graad van hoogleraar”. Verzoeker refereert vervolgens aan de artikelen 5 en 16 van het ZAP-statuut die de vereisten vermelden waaraan een kandidaat moet voldoen om tot hoogleraar te worden aangesteld.

8.2. Een vacaturebericht lijkt op het eerste gezicht geen reglementaire waarde toegedicht te kunnen worden, zodat het niet als een *lex quam ipse fecisti* is op te vatten die het bestuur dient na te leven.

Maar zelfs als voor het debat zou worden aangenomen dat het vacaturebericht de parafrase is van een regel die verwerende partij zich inderdaad heeft opgelegd, bijvoorbeeld in een benoemingsreglement, dan overtuigt het argument van verzoeker niet.

De passus uit het vacaturebericht die verzoeker citeert, vermeldt dat de universiteit “een aanstelling in de graad van docent (of hoger, in functie van de academische kwalificaties en beroepservaring)” biedt. Niet een aanstelling *per se* als hoogleraar dus. Als verzoeker daarop wordt aangesteld als hoofddocent, is dit reeds “hoger” dan hetgeen minimaal in het vooruitzicht is gesteld.

Nu mag verzoeker de overtuiging aankleven dat hij voldoet aan het profiel van hoogleraar, zoals omschreven in het ZAP-statuut, maar noch het vacaturebericht, noch die artikelen van het ZAP-statuut ontnemen het universiteitsbestuur de discretionaire bevoegdheid om zich in een geval van een aanstelling naar keuze zoals de voorliggende, over de waarde en geschiktheid van verzoeker op grond van het ingediende dossier zelf een oordeel te vormen en eerst na vergelijking van titels en verdiensten in het geval van meerdere kandidaten, tot de aanstelling te beslissen, zodat van enige rechtsplicht geenszins sprake is.

Verzoeker heeft bijgevolg niet aangetoond dat bij een eventuele nietigverklaring “een duidelijke rechtsplicht bestaat om verzoeker aan te stellen” als hoogleraar.

Het eerste argument faalt in rechte.

9.1. In de tweede plaats stelt verzoeker dat hij “er sowieso belang bij [heeft] dat [de] Raad de onwettigheid van de bestreden beslissingen vaststelt, dit met het oog op het bekomen van een schadevergoeding voor de burgerlijke rechter”.

9.2. Blijkens dit argument streeft verzoeker na, de bestreden weigering door de Raad van State bij arrest onwettig te horen verklaren om vervolgens op grond van deze, met gezag van gewijsde beklede uitspraak, een vordering voor de gewone rechter beter te kunnen ondersteunen. Dit volstaat niet als belang om een ontvankelijk beroep tot nietigverklaring in te stellen of te handhaven.

De nagestreefde vernietiging van de bestreden beslissingen is vooreerst geen voorwaarde opdat verzoeker voor de gewone rechtbanken vergoeding zou kunnen vorderen voor de schade die de beslissingen hem deden lijden. Ook de gewone rechter die gevat is om uitspraak te doen over de vordering tot schadevergoeding kan de fout van de overheid vaststellen.

Een dergelijke vordering tot schadevergoeding vertoont voorts in de huidige stand van het recht slechts een onrechtstreeks verband met datgene waar het bij een annulatieberoep wezenlijk om gaat: het zuiveren van de rechtsorde door de vernietiging van een onwettige bestuurshandeling.

Ook het tweede argument faalt.

10.1. Ten derde verwijst verzoeker naar het morele belang bij de nietigverklaring, dat hij ziet in de vaststelling dat niet naar behoren aandacht is besteed aan zijn aanspraken op de benoeming tot een hoger ambt.

10.2. Opnieuw is wat verzoeker aanvoert, slechts een belang bij het horen gegrond verklaren van een middel en niet een belang dat verbonden is aan de nietigverklaring van de bestreden beslissingen.

Daarenboven bedenkt de Raad van State dat, zo verzoeker al moreel gekwetst is geworden door de bestreden beslissingen, verwerende partij zijn kwaliteiten ondertussen heeft erkend door hem in de bevorderingsronde effectief als hoogleraar aan te stellen. De morele genoegdoening die gepaard is gegaan met die aanstelling, moet het morele leed al in ruime mate hebben goedge maakt.

In die omstandigheden overtuigt verzoeker de Raad van State er ook niet van, dat hij een gekwalificeerd moreel nadeel lijdt dat nog steeds gaaiend kan zijn door de gevorderde nietigverklaring.

11.1. Ten slotte betoogt verzoeker dat een al te stringente benadering van het belang een schending impliceert van zijn recht op toegang tot de rechter. Hij wijst erop dat volgens de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, procedureregelen niet op buitensporig formalistische wijze mogen worden toegepast.

11.2. Het komt de Raad van State toe na te gaan of het belang van een verzoekende partij moet worden gehandhaafd tijdens de gehele duur van de rechtspleging (GwH, arrest nr. 117/99 van 10 november 1999). In zoverre een verzoeker voor de Raad van State wordt uitgenodigd aan te tonen welk voordeel de vernietiging van een bestuurlijke weigeringsbeslissing hem nog kan opleveren, ondanks de latere inwilliging, zonder terugwerkende kracht, van zijn aanvraag, is artikel 19 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State niet onbestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet (GwH, arrest nr. 13/2004 van 21 januari 2004).

Vastgesteld zij dat verzoeker wel degelijk toegang heeft tot de rechter, wat blijkt uit de gevoerde procedure voor de Raad van State, waar hij zowel in feite als in rechte de door hem bestreden beslissingen heeft kunnen aanvechten. Bovendien kon verzoeker, zo hij dit wenste, een procedure voor de burgerlijke rechter inleiden.

Uit de vaststellingen, eensdeels, dat verzoeker heden uit de gevorderde nietigverklaring geen concreet voordeel meer kan halen, terwijl hij, anderdeels, eventueel geleden schade wegens de fout van de overheid kan en moet verhalen bij een andere rechter die evengoed de wettigheid van de bestreden beslissingen mag beoordelen, vervolgens concluderen dat verzoeker zonder actueel belang is bij het annulatieberoep, verschijnt dan ook niet als een schending van de toegang tot de rechter van verzoeker.

Overigens is de rechtspraak die verzoeker aanhaalt van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens over excessief formalisme inzake de toepassing van voorgeschreven vormvereisten bij het stellen van procedurehandelingen door procespartijen, vreemd aan het beoordelen van het belang als ontvankelijkheidsvereiste.

12. Samenvattend, blijkt uit de door verzoeker in de laatste memorie gegeven toelichting over zijn actueel belang niet dat wat hij nastreeft uit méér bestaat dan het voordeel om derden te overtuigen van zijn initieel gelijk of om op grond daarvan een eis tot schadevergoeding in te stellen bij de burgerlijke rechter. Een dergelijk belang heeft slechts een onrechtstreeks karakter dat *de lege lata* niet valt binnen de grenzen van het belang zoals bedoeld in artikel 19, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State; immers is dat beoogde voordeel niet verbonden aan het verdwijnen van het bestreden besluit uit het rechtsverkeer maar enkel aan het horen gegrond verklaren van een middel. Verzoeker doet dus niet van het dadelijk belang blijken dat vereist is om de nietigverklaring van de bestreden beslissingen te vorderen.

13. Ambtshalve wordt vastgesteld dat het beroep onontvankelijk is.

VI. Rechtsplegingsvergoeding

14. De kosten die verbonden zijn aan procedures bij de Raad van State worden geregeld door artikel 30, §§ 5 tot 9, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en door artikel 66 van zijn algemeen procedurereglement. Er is daarin geen sprake van een rechtsplegingsvergoeding.

Deze aan de Raad van State eigen regeling sluit uit dat toepassing wordt gemaakt van de gemeenrechtelijke bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek met eenzelfde onderwerp. Niet ingegaan wordt dan ook op de vordering van verzoeker om hem een rechtsplegingsvergoeding toe te kennen, nog daargelaten de vraag hoe zulk verzoek verenigbaar kan zijn met de verwerping van de hoofdvordering.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 26 juni 2012, door de Raad van State, XIIe kamer, samengesteld uit:

Dierk Verbiest,	kamervoorzitter,
Geert Van Haegendoren,	staatsraad,
Pierre Barra,	staatsraad,
bijgestaan door	
Frank Bontinck,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Frank Bontinck

Dierk Verbiest